

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

30 12 20 24 р.

м. Київ

№ 1495

Про затвердження стандарту
вищої освіти зі спеціальності
231 Соціальна робота для
третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти

На виконання частини шостої статті 10, підпункту 16 частини першої статті 13 Закону України «Про вищу освіту», підпункту 12 пункту 4 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630, з урахуванням Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 року № 600 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30 квітня 2020 року № 584),

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити стандарт вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, що додається.

2. Установити, що стандарт вищої освіти, затверджений пунктом 1 цього наказу, вводиться в дію з 2022/2023 навчального року.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Міністра Вітренка А.

Міністр

Сергій ШКАРЛЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
освіти і науки України
від 30.12.2021 р. № 1495

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ **Третій (освітньо-науковий) рівень** ‘
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ **Доктор філософії**
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ **23 Соціальна робота**
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ **231 Соціальна робота**
(код та найменування спеціальності)

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Київ
2021**

I Преамбула

Стандарт вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, ступінь доктор філософії, галузь знань 23 Соціальна робота, спеціальність 231 Соціальна робота (далі – Стандарт).

Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 30.12.2021 р. № 1495.

Стандарт розроблено членами підкомісії 231 Соціальна робота Науково-методичної комісії 11 з охорони здоров'я та соціального забезпечення сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України:

Шандрук Сергій Костянтинович, <i>голова підкомісії</i>	– доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології та соціальної роботи, директор навчально-наукового центру моніторингу якості освіти та методичної роботи Західноукраїнського національного університету;
Осетрова Оксана Олександрівна, <i>заступник голови підкомісії</i>	– доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціальної роботи Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;
Байдарова Ольга Олегівна, <i>секретар підкомісії</i>	– кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
Вакуленко Світлана Миколаївна	– кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри соціології управління та соціальної роботи Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;
Кальченко Лариса Володимирівна	– доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри філософії Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»;
Когут Світлана Ярославівна	– доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри педагогіки та соціальної роботи Українського Католицького Університету;
Купенко Олена Володимирівна	– доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології, політології та соціокультурних технологій Сумського державного університету;
Нагорна Надія Сергіївна	– кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету соціальних технологій, оздоровлення та реабілітації Національного університету «Чернігівська політехніка»;
Федорова Олена Василівна	– кандидат педагогічних наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту соціально-педагогічної та мистецької освіти Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького.

Стандарт розглянуто та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 231 Соціальна робота Науково-методичної комісії 11 з охорони здоров'я та соціального забезпечення сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол № 2 від 18 листопада 2019 р.

Стандарт розглянуто на засіданні сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол № 5 від 28.11.2019 р.

Фахову експертизу проводили:

Панок Віталій Григорович	директор Українського науково-методичного центру практичної психології та соціальної роботи Національної академії педагогічних наук України, доктор психологічних наук, професор;
Романовська Людмила Іванівна	завідувач кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки Хмельницького національного університету, доктор педагогічних наук, професор;
Боярський Вадим Андрійович	директор Департаменту соціального захисту населення Тернопільської обласної державної адміністрації.

Методичну експертизу проводили:

Чорнойван Ганна Петрівна	учений секретар, провідний науковий співробітник відділу політики та врядування у вищій освіті Інституту вищої освіти НАПН України, кандидат педагогічних наук;
Таланова Жаннета Василівна	головний науковий співробітник відділу політики та врядування у вищій освіті Інституту вищої освіти НАПН України, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент, менеджер з аналітичної роботи Національного Еразмус+ офісу в Україні.

Стандарт розглянуто після надходження всіх зауважень і пропозицій та схвалено на засіданні підкомісії зі спеціальності 231 Соціальна робота Науково-методичної комісії 11 з охорони здоров'я та соціального забезпечення сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, протокол №2 від 30 листопада 2021 р.

Стандарт погоджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, протокол від 21.12.2021 р. № 20.

II Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти	доктор філософії
Галузь знань	23 Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Форми здобуття освіти	денна, заочна та вечірня
Освітня кваліфікація	доктор філософії з соціальної роботи
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – доктор філософії Галузь знань – 23 Соціальна робота Спеціальність – 231 Соціальна робота
Опис предметної області	<p><i>Об'єкти вивчення та діяльності:</i> добробут суспільства, детермінанти, що на нього впливають; теоретичні та методологічні основи організаційної, управлінської, експертної, контрольно-аналітичної, проектної, науково-дослідної діяльності у соціальній сфері.</p> <p><i>Цілі навчання:</i> підготовка фахівців з соціальної роботи, здатних продукувати нові ідеї, здійснювати власні наукові дослідження у сфері соціальної роботи.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> поняття, концепції, принципи соціального розвитку особи і громад та їх використання для пояснення закономірностей соціальних процесів, соціального захисту.</p> <p><i>Методи, методика та технології:</i> методи та технології соціальної роботи, експертного оцінювання, моделювання, тощо.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти.</p>
Академічні права випускників	Здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих

III Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за освітніми програмами відповідної спеціальності, та їх результатів навчання

Для здобуття освітнього ступеня доктора філософії зі спеціальності 231 Соціальна робота можуть вступати особи, які здобули освітній ступінь магістра. Програма фахових вступних випробувань для осіб, що здобули попередній рівень вищої освіти за іншими спеціальностями повинна передбачати перевірку набуття особою компетентностей та результатів навчання, що визначені стандартом вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

IV Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Освітньо-наукова програма складається з освітньої та наукової складових. Нормативний строк підготовки доктора філософії становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС.

V Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері соціальної роботи, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення; застосовувати сучасні методології наукової та науково-педагогічної діяльності
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, загального культурного кругозору та дотримання принципів професійної етики й академічної доброчесності. ЗК02. Здатність розробляти проекти та управляти ними. ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК01. Здатність до розуміння основних концепцій, історії розвитку та сучасного стану наукових знань у сфері соціальної роботи. СК02. Здатність застосовувати сучасні електронні інформаційні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності для моделювання процесів та прийняття оптимальних рішень у сфері соціальної роботи. СК03. Здатність виявляти, ставити та розв'язувати задачі дослідницького характеру в сфері соціальної роботи; оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт та презентувати результати власних наукових досліджень. СК04. Здатність до побудови тлумачно-інтерпретаційних моделей для пояснення соціальних явищ і процесів, переосмислення наявних та створення нових знань та/або професійних практик у сфері соціальної роботи. СК05. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

VI Нормативний зміст підготовки доктора філософії, сформульований у термінах результатів навчання

РН01. Розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, загального кругозору; дотримуватися принципів академічної доброчесності та професійної етики.

РН02. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми соціальної роботи.

РН03. Працювати у міжнародному контексті, включаючи участь у міжнародних професійних і наукових заходах; розуміти й продукувати іншомовні наукові тексти; спілкуватися іноземною мовою як усно, так і письмово.

РН04. Застосовувати концепції, історичні надбання та сучасні теоретичні і методологічні досягнення у сфері соціальної роботи.

РН05. Застосовувати сучасні електронні інформаційні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності для моделювання процесів та прийняття оптимальних рішень у сфері соціальної роботи.

РН06. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері соціальної роботи та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень; критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН07. Будувати тлумачно-інтерпретаційні моделі для пояснення соціальних явищ і процесів, переосмислювати наявні та створювати нові знання та/або професійні практики у сфері соціальної роботи.

РН08. Здатність здійснювати педагогічну та/або науково-педагогічну діяльність у закладах фахової передвищої та/або вищої освіти.

VII Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здійснюється у формі публічного захисту дисертації.
Вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії	<p>Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання конкретної наукової задачі в сфері соціальної роботи або на її межі з іншими спеціальностями, результати якого становлять оригінальний внесок у розвиток теорії та методології соціальної роботи та оприлюднені у наукових публікаціях в рецензованих наукових виданнях.</p> <p>Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації.</p>

	Дисертація має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти (наукової установи).
--	--

VIII Вимоги до створення міждисциплінарних освітньо-наукових програм

Для міждисциплінарних освітньо-наукових програм для зазначення спеціальності 231 Соціальна робота в освітній кваліфікації необхідно забезпечити опанування здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти компетентностей СК01, СК02, СК04 та результатами навчання РН4, РН5, РН6.

IX Вимоги професійних стандартів у разі їх наявності

Повна назва та реквізити відповідного Професійного стандарту	Професійний стандарт відсутній
Особливості Стандарту вищої освіти, пов'язані з наявністю Професійного стандарту	

X Додаткові вимоги до організації освітнього процесу для освітніх програм з підготовки фахівців для професій, для яких запроваджене додаткове регулювання

Додаткове регулювання не запроваджено.

XI Додаткові вимоги до структури освітніх програм, необхідних для доступу до професій, для яких запроваджене додаткове регулювання

Додаткове регулювання не запроваджено.

XII Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт вищої освіти

1. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту» [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>];
2. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту» – [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>];
3. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти». [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>];
4. Національна рамка кваліфікацій». [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>];
5. Національний класифікатор України: «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009: 2010. [Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>];
6. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003: 2010ДК 003:2010. [Режим доступу: <http://www.dk003.com>];

7. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти. Затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584. https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/2020-metod-rekomendacziyi.docx.

Генеральний директор директорату
фахової передвищої, вищої освіти

Олег ШАРОВ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Стандарт вищої освіти містить вимоги до освітніх програм підготовки докторів філософії за спеціальністю 231 Соціальна робота стосовно:

- обсягу кредитів ЄКТС, необхідного для здобуття освітнього ступеня «доктор філософії» зі спеціальності 231 Соціальна робота;
- рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за відповідною освітньою програмою;
- переліку обов'язкових компетентностей випускника;
- нормативного змісту підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованого у термінах результатів навчання;
- форм атестації здобувачів вищої освіти;
- вимог до створення міждисциплінарних освітньо-наукових програм.

Вимоги до компетентностей та результатів навчання узгоджені між собою та відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій.

Таблиця 1 демонструє відповідність визначених Стандартом компетентностей та дескрипторів НРК, а таблиця 2 – відповідність результатів навчання та компетентностей.

Заклад вищої освіти самостійно визначає перелік дисциплін, практик та інших видів навчальної діяльності, необхідний для набуття означених Стандартом компетентностей та результатів навчання. Наведений в Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. Заклади вищої освіти при формуванні освітніх програм можуть зазначати додаткові вимоги до компетентностей і результатів навчання. Заклади вищої освіти мають право використовувати власні формулювання спеціальних (фахових) компетентностей і результатів навчання, забезпечуючи при цьому, щоб сукупність вимог освітньої програми повністю охоплювала всі вимоги стандарту. Заклад вищої освіти має право запроваджувати додаткові форми атестації здобувачів вищої освіти.

Корисні посилання:

1. Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). [Режим доступу: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf];

2. International Standard Classification of Education (ISCED 2011): UNESCO Institute for Statistics. [Режим доступу: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>];

3. ISCED Fields of Education and Training 2013 (ISCED-F 2013): UNESCO Institute for Statistics. [Режим доступу: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en.pdf>];

4. The European Qualifications Framework: Supporting Learning, Work and Cross-Border Mobility. [Режим доступу: http://www.ehea.info/Upload/TPG_A_QF_RO_MK_1_EQF_Brochure.pdf];

5. QF-EHEA – Qualification Framework of the European Higher Education Area.
[Режим доступу:
http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf];

6. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) і загальними компетентностями та прикладами стандартів. [Режим доступу:
<http://www.unideusto.org/tuningeu>].

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

<p align="center">Класифікація компетентностей за НРК</p>	<p align="center">Знання Зн1. Концептуальні та методологічні знання в галузях на межі галузей знань або професійної діяльності</p>	<p align="center">Уміння Ум1. Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики Ум2. Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності Ум3. Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей</p>	<p align="center">Комунікація К1. Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому К2. Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях</p>	<p align="center">Автономія та відповідальність АВ1. Демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності АВ2. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення</p>
Загальні компетентності				
ЗК01	Зн1	Ум1	К2	АВ1
ЗК02	Зн1	Ум2	К1	АВ2
ЗК03	Зн1	Ум3	К1	АВ2
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК01	Зн1	Ум1	К2	АВ1
СК02	Зн1	Ум2	К2	АВ1
СК03	Зн1	Ум2	К1	АВ2
СК04	Зн1	Ум1	К1	АВ2
СК05	Зн1	Ум3	К2	АВ1
СК06	Зн1	Ум3	К1	АВ1

